

- формування негативного враження про журналістський матеріал під впливом стилістико-логічних помилок та елементарних друкарських недоліків;
- використання діалогічних тактик;
- ситуативно-когнітивний вектор висвітлення гендерних закономірностей поведінки політиків;
- маніпулювання [5].

Дослідники художніх текстів зосереджуються на вивченні дискурсу окремих персонажів або ж авторського дискурсу, аналізуючи їх за параметрами: прагматика, цілісність, зв'язність, логіка, лексика, граматика, стиль [2; 3]. Тому психолінгвістичний аналіз художнього тексту може включати методики інтент-аналізу, контент-аналізу, психографологічного аналізу тощо. В останні роки активізовано психолінгвістичний аналіз перекладних художніх творів, метою якого є встановлення кореляцій втілення комунікативних інтенцій у межах трихотомії «автор – перекладач (інтерпретатор) – читач» [1; 4].

Отже, психолінгвістичний аналіз тексту – сучасний інтегративний дослідницький метод, спрямований на виявлення вербальних характеристик тексту, зумовлених мовленнєво-мисленнєвою діяльністю автора. Специфіку та процедуру психолінгвістичного аналізу тексту визначає його стильова належність.

Література

1. Дружина Т. А. Психолінгвістичний підхід до аналізу художнього твору (на матеріалі уривка з роману М. L. Stedman «The Light between Oceans»). *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2019. № 28. С. 86–94.
2. Дячук Н. В. До проблем дослідження художнього тексту у психолінгвістиці. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Вип. 10. 2016. С. 241–244.
3. Кирилюк О. Основи психолінгвістичного дослідження безадресного письмового дискурсу (на прикладі щоденникових записів В. Винниченка). *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія : Філологічні науки*. Вип. 128. 2014. С. 197–200.
4. Козаченко Ю. А. Психолінгвістичний аналіз внутрішнього монологу героя драматичного твору (на основі драми Бертольта Брехта «Життя Галілео»). *Траектория науки : Международный электронный научный журнал*. 2016. Т. 2. № 12. С. 41–45.
5. Холод О. Соціальна автоідентифікація політика в біографічному інтерв'ю: психолінгвістичний аспект. URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Psyholing/2008_2/statti/08homipa.pdf

УДК 811.161.2'373.44

ВИРОБЛЕННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ СЕМАСІОЛОГІЇ

Н. А. Митько

Здобувачі вищої освіти на заняттях з лексикології сучасної української мови, розглядаючи слово як основну мовну одиницю в лексичній системі мови, вивчають структуру лексичного значення, багатозначність слова, типи лексичних значень. Ці питання є предметом розгляду семасіології – розділу мовознавчої науки, що вивчає значення, внутрішній зміст мовних одиниць. Студенти докладно ознайомлюються з ознаками слова. Оскільки слово складається з комплексу звуків, за якими закріплене певне значення, то таку одиницю можна вважати двосторонньою. Зовнішня сторона слова, його план вираження, називається лексемою, внутрішня сторона, чи внутрішній зміст слова, його значення, називається семемою. Ці теоретичні відомості викладач допомагає усвідомити студентам, наводячи приклади тлумачень слова в словнику. Опрацьовуючи структуру лексичного значення на практичному занятті, можна запропонувати різні завдання на основі тлумачного словника: прочитати лексичні значення наведених слів, зазначених у словнику, і визначити семи та їх види; користуючись «Словником української мови» в 11 томах, виписати лексичні

значення наведених слів, назвати архісеми і диференційні семи; назвати спільні й відмінні семи в лексичних значеннях наведених слів однієї тематичної групи.

Під час вивчення багатозначності слова здобувачі вищої освіти дізнаються, що значення такого слова пов'язані між собою ієрархічними відношеннями й поділяються на основні та другорядні, прямі та переносні, існує й інший погляд, згідно з яким значення багатозначного слова цілком рівноправні й не поділяються на другорядні, прямі та переносні [2, с. 18]. Викладач наголошує, що «виникнення багатозначності зумовлене не лише принципом економії зусиль, а й іншими факторами з виконанням мовою і номінативної, і емотивно-експресивної функцій» [2, с. 17].

Студент має зрозуміти, що окреме значення розкривається в контексті. Переносне значення слова сприймається як окреме і фіксується у «Словнику української мови». Студентам слід повідомити, що «є й такі переносні значення слів, які виступають лише в конкретному контексті. Ці значення не фіксуються словниками, не закріплені узусальною мовною практикою і належать до властивих художній літературі засобів мовної образності, до тропів. Цей тип переносних значень слів кваліфікують як мовленнєві переноси, або образне вживання слів. Образне вживання виражає особисте уявлення кожної людини, а переносне значення є етапом формування поняття» [1, с. 209].

Література

1. Кардаш Л. Особливості переносного вживання дієслів у поетичних текстах (на матеріалі творів В. Симоненка й Л. Костенко). *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*. 2013. № 17. С. 208–214.
2. Левицький В. В. Лексична полісемія та квантитативні методи її дослідження. *Мовознавство*. 2003. № 4. С. 17–25.

УДК 82-98:392.72

СИМВОЛІЗМ У КУЛЬТУРІ ГОСТИННОСТІ

Т. А. Пилипак

У сучасному житті люди занурені у світ образів, символів, знаків, які дійшли до нас з далекого минулого.

Адже символізм розкриває нам загадки образу культури, основних ідей, ціннісних моделей поведінки, в основі яких важлива роль належить гостинності. Символіка гостинності показує особливості історико-культурного розвитку народу, виявляє своєрідність природи його гостинності. Через символічні образи репрезентується глибока сутність гостинності.

У культурі гостинності різноманіття символів зумовило необхідність виділення серед них сутнісних, що стали основою історичних образів гостинності і здатні забезпечити міжкультурну комунікацію, сприяти взаємопорозумінню між етносами, які належать до різних цивілізацій.

У символіці гостинності відбиваються основні риси ментальності, доля етносів і цивілізацій, особливостей суспільної та індивідуальної свідомості. Гостинність постає системою символів ритуалу прийому гостя, дає можливість в образно-емоційному вигляді досягнути взаємозв'язок і своєрідність принципів гостинності різних народів. Символіка гостинності через образи-символи закріпила ідею глибинного взаємозв'язку з природою, стала основою самоідентифікації людини, етносу, народу. Традиційна культура побуту українців, завдяки якій формувалась вітчизняна гостинність, характеризується тісним взаємозв'язком і взаємопроникнення виробничої й духовної сфер, нерозривний зв'язок «світу значень» з колективними та індивідуальними поведінковими практиками,